

Manuel
de Pedrolo

Totes
les bèsties
de càrrega

edicions

62

MANUEL DE PEDROLO

Totes les bèsties de càrrega

Edicions 62

Barcelona

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: 1967
Primera edició en aquest format: febrer del 2018

© hereus de Manuel de Pedrolo, 2018

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@edicions62.cat
www.edicions62.cat

Fotocomposició: gama, sl
Imprès a Limpergraf

DIPÒSIT LEGAL: B. 515-2018
ISBN: 978-84-297-7655-3

SUMARI

0 (1)	5
1 (2)	33
2 (3)	63
3 (4)	89
4 (5)	119
5 (6)	149
6 (7)	177
7 (8)	205
8 (9)	235
9 (10)	263
10 (11)	293
11 (12)	323
12 (0)	353

S'asfixia.

S'asfixien tots. El quiròfan és reduït i les tretze persones que envolten la pacient, tres cirurgians, sis ajudants i quatre infermeres, gairebé no es poden moure. La suor els perleja els fronts i els degota sobre les bates blanques i matxucades, tot i que acaben de posar-se-les. El ginecòleg ha muntat una mena de tenda de campanya entre les cuixes obertes de la dona i treballa en silenci, en secret, endinsant les mans indiscretas en la vagina invisible mentre un dels ajudants no para de punxar el braç de la malalta amb tot d'injeccions que un company seu compta greument:

—...tres, quatre, cinc, sis, set...

El cardiòleg, que s'ha rentat a la pica del fons, s'eixuga els dits en la bata d'una de les infermeres, una noia grassona que després es treu l'uniforme i es queda en *shorts* sense preocupar-se de les rialletes malicioses dels estudiants que, darrere els finestrals, segueixen el curs de les intervencions.

L'especialista en cirurgia cranial ha provat el bisturí en uns fulls de paper de diari que aguanta una altra infermera, alta i d'aspecte ferotge, i tot seguit s'inclina sobre

el cap que el tercer ajudant afaita amb una navalla de mà-nec verd abans d'untar el crani amb iodina.

—Més —diu el cirurgià.

Hi aboca el flascó i el líquid goteja cap a terra, on crema el peu de les mitges d'una infermera prima i de color trencat, la qual sembla no adonar-se'n, preocupada per les eines que li carreguen els braços, car la falta d'espai els ha obligat a prescindir de la tauleta amb potes rodades que ara deu estar arraconada en algun indret del corredor.

Prop d'ell, una veu campanuda explica:

—L'exploració descobrí una cianosi relativament pronunciada. El pacient tenia vint-i-vuit anys i la cianosi, cada cop més acusada, s'havia iniciat cap als setze o disset anys. L'auscultació del tòrax revelà alguns xiulets inspiratoris i alguns esbufecs relacionats amb la cavitat cardíaca. L'examen roentgenològic posà en relleu unes quantes imatges de condensació aglomerades al camp superior esquerre dins l'àrea dorsal...

El cirurgià introdueix una agulla hipodèrmica en el còrtex mentre el seu company, el cardiòleg, dibuixa una incisió al llarg de l'estèrnum, en arribar a la part baixa del qual inclina el bisturí cap a l'esquerra.

—No ho resistiré —mormola ell, ja avesat a l'atmosfera.

—No poden perdre el temps, cal procedir simultàniament —contesta l'individu baix i d'espatlles amples que no l'ha deixat de petja.

Lliguen els vasos sanguinis amb catgut i aleshores, amb una serreta molt fina, tallen un parell de costelles que deixen el pericardi al descobert. A despit dels lligaments, tota la cavitat s'omple de sang mentre dos ajudants s'aboquen sobre l'obertura que practica el cirurgià.

—Pinces.

Subjecten els extrems, un d'ells per sota del braç aixecat de l'especialista en cirurgia cranial, que ara practica la seva primera incisió darrere el cap i seguidament deixa lliure la capa cutània.

La veu campanuda, inexorable, ha anat prosseguint.

—Hi havia una remarcable hiposaturació arterial pel fet que la circulació sanguínia al llarg del curt circuit havia augmentat en més d'un 52 per cent del volum cardíac per minut. La saturació d'oxigen arribava a un 55 per cent i l'augment de poder de fixació de la sang ja era de l'ordre d'un volum del 30 per cent. S'observava una lleugera elevació de la pressió en l'artèria pulmonar, però no en el ventricle esquerre.

El ginecòleg renega en veu baixa, enretira la mà de la vagina de la dona i, per sobre de les ulleres, examina un estrany filament negrós que després, amb un gest irat, projecta contra la paret. Darrere els vidres, unes cares espantades desapareixen. El moviment ha desmuntat la tenda i ara es pot veure tot el baix ventre de la malalta, el pubis que sembla inflat i el tall sagnant del sexe, dissimulat darrere una espessa cortina pilosa que es prolonga cap a l'inici de les cuixes.

Una de les infermeres, rosseta i mamelluda, i dos ajudants que ho presenciaven tot amb els braços plegats, drecen de nou el tendal sota les ordres meticuloses del ginecòleg impacient, que, sense esperar, ja torna a ficar els dits al trauc de la malalta.

—Quin sapastre! —sospira ell.

El cardiòleg ha deixat ja el cor al descobert i ara procedirà a obrir el ventricle, si pot, car el quiròfan encara s'ha anat omplint: deu haver entrat més gent, que es va

aglomerant a tocar de la dona. Un home llarg i ample que gairebé frega els llums amb el cap, es mareja i cal que corri a la porta; abans d'arribar-hi, però, ja vomita entre les seves sabates.

—Porc! —diu ell, i l'empeny cap a fora.

L'individu que té al costat li subjecta els braços, l'immobilitza i ordena:

—Ni una paraula més!

Ha d'assistir, doncs, en silenci als gestos cohibits i alhora frenètics dels cirurgians, un dels quals ja talla el periòsti i el separa de l'os mentre l'altre, el cardiòleg, introdueix a la cavitat del pericardi un tub ovalat que, per mitjà d'una prolongació de goma, o de plàstic, comunica amb un recipient on hi ha una solució de citrat. L'aparell que l'acompanya recull la sang que s'escapa del cor i que la pacient recobrarà a través d'una vena.

La veu va campanejant:

—La saturació arterial d'oxigen augmentà a un 89 per cent després d'haver tancat la branca principal esquerra de l'artèria pulmonar; la circulació del curt circuit, naturalment, havia minvat a un 15 per cent del volum cardíac per minut.

—Gran aneurisma arteriovenós al lòbul inferior del pulmó esquerre —li contesta algú.

—Exacte; no m'heu deixat acabar.

La infermera dels *shorts*, desocupada, es grata la cuixa amb delectança; la seva companya de rostre ferotge passa una mena de filaberquí circular al cardiòleg, i l'home comença a practicar tot de foradets a l'os. Algú crida:

—Atenció!

L'elèctrode de cauterització s'ha separat de la pacient i l'ajudant electricista, que el vigilava, el fixa de nou men-

tre tots l'observen amb l'esguard desvagat, els cirurgians, a més, amb les mans alçades, com si els amenacessin amb una pistola.

—Ara!

Es precipiten de nou a la feina. Un ajudant neteja els orificis que ha fet el cirurgià, recull els ossets amb unes pinces llargues i primes i els reuneix en una mena de tassa aplanada com un cendrer; un altre neteja les ferides amb una solució salina tèbia tot sacsejant un peu on se li han adherit dues gases de l'escampall que s'amuntega a terra.

—Quiet! —diu l'home al seu costat—. Fan els possibles per salvar-la.

Però ell no s'ha mogut, només allarga el coll per veure el ginecòleg que ara s'ha agenollat entre les cuixes de la dona; la infermera pàl·lida, ininterrompudament, li va passant tot d'instruments que reclama amb una veu inintel·ligible i enrabada. De darrere del tendal s'escapa un rajolí de líquid espès i groguenc.

—Què li fan, ara? —pregunta ell.

—S'ha orinat. Això és bo.

—És bo?

L'home no contesta, aquest cop, i ell es posa de puntetes. S'hi posen tots dos; ara hi ha tanta gent, al quiròfan, que tota una paret d'esquenes els separa de la taula operatòria. L'atmosfera bull, els grans focus lluminosos evaporen la suor que s'enlaira com un núvol dens i entela els vidres darrere els quals dues dotzenes de mans freguen la superfície amb mocadors bruts.

—Veni —fa una altra veu.

És l'home més alt que li indica una escaleta de mà repenjada en un extrem i tots tres s'obren pas entre la gentada, s'hi enfilen.

—Des d'aquí ho podreu veure tot.

Més lluny, però en veu prou alta, l'home que fa poc ha avançat un diagnòstic, explica saberudament:

Era un cas de piohidronefrosi dreta per litiasi de la pelvis renal, amb ruptura d'un abscess paranefrètic a l'espai subcutani. El pacient no tenia antecedents urològics i acusava pèrdua de pes, anèmia i astènia des de feia vuit mesos. La primera exploració va permetre de comprovar una tumoració fluctuant a l'alçada del costat dret. S'acusava la presència de bacteris en el sediment urinari.

—Hi havia una calcificació secundària?

—En efecte.

El cardiòleg s'ha desfet ara de la bata i opera amb el tors nu, molt abocat sobre el cor que subjecta l'ajudant i que comença a fer senyals de fibril·lació.

—Protocain! —cria el doctor.

Entre la gentada es produeix una mena de remolí que obliga tothom a canviar de posicions, els altres dos cirurgians són arrossegats i el tendal del ginecòleg s'enfonsa per segona vegada mentre l'home crida:

—Quina vergonya!

Una de les infermeres ha aconseguit d'obrir-se pas cap al fons del quiròfan, on s'ajup i es redreça immediatament amb el líquid que el cardiòleg li acaba de demanar.

Un dels individus que l'acompanyen a l'escaleta de mà abandona el seu graó i imposa una mica d'ordre. Tothom s'ha d'arreglar cap una banda perquè els cirurgians i la infermera puguin tornar prop de la pacient, on es reuneixen tots més o menys esparracats; el ginecòleg ha perdut una màniga, el seu company va sense guants i la noia

mostra una nina molt rodona que se li escapa per un llarg esquinç de l'uniforme.

El cardiòleg deixa caure cinc o sis gotes de protocain a l'aurícula i al ventricle esquerres i l'ajudant torna a aixecar el cor perquè l'home pugui enfonsar el bisturí. S'escapa un gran brollador de sang que esquitxa els badocs més immediats abans que el metge no l'aturi amb la punta del dit.

Al cap tot progressa satisfactòriament, també. Un ajudant maniobra un aparell aspirador que buida el líquid de la pacient i després aplica a les ferides unes menudes compreses humides que enretira perquè el cirurgià pugui introduir una mena de filferro entre el crani i el cervell. Repeteix la maniobra de forat en forat, fins que el fragment de crani se separa, subjecte només per un extrem, contra el qual el plega com la coberta d'un llibre.

—El nitrogen residual era normal —va explicant la veu suficient—. La pressió arterial registrava 150/165. Després d'obrir l'abscess vam buidar uns 200 centímetres cúbics de pus groc verdós, sense cultius positius. La radiografia del ronyó ens descobrí una litiasi de la pelvis renal dreta amb alguns càlculs caliculars i una calcificació ovoide, més grossa que el puny, al nivell del pol renal superior.

El ginecòleg té dificultats amb el tendal, hi ha massa gent perquè pugui dreçar-lo, infermeres i ajudants, i el mateix doctor, desapareixen contínuament entre la massa de badocs.

—Per què no els fan marxar? —pregunta ell.

Un dels dos individus li pinça el braç mentre l'altre el fita severament.

—Que no ho sabeu que són els testimonis?

—Podrien mirar des de fora...

—Perquè després es pugui dir que fem trampa, oi? Us agradaria...

—Trampa? Que no se'n fa, ara?

L'home li retorça el braç, atansa la cara a la seva, enfiat al mateix graó.

—A callar!

Ell mormola:

—Sigui com sigui, aquesta gent fa nosa.

—Muts a la boca! —repeteix l'individu, accentuant la pressió que exerceix sobre el seu braç. L'altre el pessiga.

Gemega, adolorit, però ningú no es gira, ningú no sembla adonar-se de res, els testimonis parlen entre ells, fiquen el nas a les ferides del cap, del tronc, de l'abdomen, es redrecen amb posat satisfet, es treuen les corbates, es descorden les americanes, un d'ells fins i tot encén una cigarreta.

Aleshores veu que ja hi ha dues infermeres, la rosseta mamelluda i la de la cara ferotge, totalment despulades, però ningú no hi dóna importància, fa una calor immensa, l'ambient ja és irrespirable, els metges tenen els dits humits i relliscosos, els instruments contínuament els cauen a terra i ells ho aprofiten per eixugar-se en els vestits o en la pell tendra de les infermeres que troben més a prop. Darrere els vidres gairebé opacs s'endevina la presència acrescuda de rostres igualment suats que semblen participar de l'excitació que es va apoderant de tothom a mesura que avancen les intervencions.

Els ventricles del cor de la pacient es baden i es clouen, els filaments tendinosos es contreuen i es dilaten espas-

mòdicament, però el cardiòleg no en fa cas, ara té el nas a tocar de la víscera, sembla haver-se tornat miop tot d'una, treballa vertiginosament. El ginecòleg crida:

—No té clítoris!

Hi ha un moment d'expectació tensa que es resol en un sospir col·lectiu quan un dels ajudants pregunta:

—L'hi heu tallat, potser?

—No ho sé...

S'agenolla; l'ajudant, la infermera i tres o quatre persones l'imiten i tots cerquen pels peus de la taula operatòria, apartant gases plenes de sang, eines brutes i que ja han començat a rovellar-se, sabates de la gent que s'han descalçat, cansats d'estar tanta estona drets.

La porta s'obre i entra al quiròfan un individu uniformat, que seria alt si no anés plegat en dos per culpa de les medalles que li pengen del pit, amb una de tan llarga que li arriba al baix ventre, groga com un rovell d'ou i amb un apèndix retorçat que sembla un gargall. Els homes que l'acompanyen a l'escaleta alcen immediatament la mà:

—Aquí, aquí!

Ell ho aprofita per a afliurar-se el nus de la corbata mentre la veu segura d'ella mateixa, immutable a despit del tràngol, explica:

—La intervenció, practicada sota anestèsia amb incubació, ens va confirmar que es tractava d'una piohidronefrosi dreta per litiasi massiva de la pelvis renal. La superfície interior de la preparació era constituïda per un teixit tuberós, fràgil, tou i d'aspecte groguenc fosc en el qual hi havia algunes calcificacions en forma de plaques. Al pol superior del ronyó, parènquima renal amb sacs dilatats i plens de càlculs.

—I el diagnòstic histològic? —pregunta la veu campanuda.

—Això anava a dir: pionefrosi aguda, molt intensa, amb...

Però ja no ho sent. L'home uniformat ha avançat com ha pogut fins al peu de l'escala, des d'on el contempla fixament, amb la mà alçada i un dit que l'apunta:

—Què significa aquesta falta de respecte?

El mira, mira els altres dos individus, un dels quals aclareix:

—La corbata!

Se la torna a estrènyer i l'home de l'uniforme es redreça amb esforç per donar-li un copet a l'esquena.

—Ara va bé. —I a un dels individus:— Tot en ordre?

—Tot en ordre —contesta l'home, satisfet.

El ginecòleg i els qui cercaven amb ell s'han aixecat, però probablement no han pogut trobar res, tots semblen tristos i abatuts i després s'esforcen per retrocedir una mica quan el cirurgià els empeny contra la muralla clavada a llur esquena.

La pacient està immòbil, tota coberta de parracs i amb els braços estirats al llarg del cos; un ajudant procedeix a una transfusió sanguínia doble sota l'ull expectant del cardiòleg i de l'especialista en cirurgia cranial, tots dos inundats de suor que va lliscant cap als draps que amaguen la dona.

—Es morirà —diu ell.

—Quiet, vós!

L'home de l'uniforme, somrient, assegura:

—Són els millors especialistes del país, que és com dir del món. Vaig a felicitar-los.

S'allunya, però tot seguit es gira de nou i, per damunt dels caps, crida:

—Després cal pensar a recomanar-los per a la Gran Medalla del Servei Agraït.

—Ben cert! —fan els altres dos a l'uníson.

Ell desplaça l'esguard més enllà, altra vegada cap als cirurgians, i veu com un d'ells, l'especialista en cirurgia cranial, toca els vasos sanguinis de la dona amb la punta arrodonida de l'elèctrode de l'aparell diatèrmic que regula amb el peu. Del cap s'aixeca una mica de fum i tot seguit la sang s'estronca.

Amb ella sembla anar-se'n la llum, la sala queda tot d'una en la penombra i des d'algun lloc invisible un aparell projecta contra la paret blanca del fons un gran rètol que diu: RISNATAN, i tot seguit un text llarg que va pujant i es fon contra els cristalls blancs de vapor:

Composició: cada comprimit conté: tanat de fineldrina, 20 mil·ligrams; tanat de profenpiridamina, 43 mil·ligrams; tanat de piralamina, 40,5 mil·ligrams. Indicacions: es tracta d'un preparat farmacèutic que sobrepassa terapèuticament les especialitats semblants que fins ara hi havia al mercat. Proporciona un absorbiment més ben regulat, uns efectes vasoconstrictors més prolongats i produeix una descongestió nasal poderosa, de llarga durada, així com l'adequada ventilació de les vies respiratòries superiors. Posologia: la dosi mitjana és de dos a tres comprimits cada dia durant el temps que es vulgui conservar l'acció antihistamínica. Ha de millorar els resultats terapèutics en els pacients que presenten efectes sedants quan els antihistamínics són administrats a l'hora d'anar a dormir. Aquest efecte resulta més especialment convenient per a contrarestar la sensibilització a les inhalacions. Presentació: flascó de 20 comprimits. Preu de venda: 43,60.

En la semiobscuritat brillen els llums que els cirur­gians s'han fixat al front per tal de poder continuar treba­llant en les novelles condicions que ha creat la projecció, i ací i allà, al llarg i a l'ample del quiròfan, alguns dels es­pectadors han encès lots de butxaca que arrossegueu el feix lluminós de rostre en rostre, de cos en cos, ara gaire­bé tots despullats.

Ell mateix sent la pruija de desfer-se de la nosa dels vestits, inicia un gest per treure's el gec, però un dels in­dividus li ho priva.

—Què feu?

—M'alleugereixo —diu ell—. No es pot respirar.

—Cal donar un exemple de decòrum —el repta l'al­tre.

Ell es queixa:

—Acabarem per cridar l'atenció...

—A les fosques? —somriu l'home, irònic.

Ha de resignar-se mentre la suor se li esmuny per l'es­quena, pel pit, li xopa l'entreuix. Sorprenentment, els altres dos semblen frescos com una rosa, són les dues úniques persones del quiròfan que tenen la pell eixuta del tot i els colls de cel·luloide ben ajustats i les americanes rigo­rosament cordades; de les mànigues, a més a més, se'ls escapen uns punys blancs, immaculats.

—Si acabessin... —sospira.

—No tardaran, ja. Però no permeto impaciències —el repten.

Del crani de la pacient torna a escapar-se una petita columna de fum, el cirurgià li ha aplicat de nou l'elèctro­de, potser distretament, perquè aleshores aixeca els bra­ços en un gest entre amargat i rabiüt que provoca una rialleta nerviosa en el seu ajudant. Després hi ha un ins-

tant de tensió, car el colze del metge ha fregat el braç del cardiòleg, i aquest s'incorpora com si l'haguessin escopit, amenaça el seu company amb una pinça. Per sort, sota la protecció de la penombra, l'individu de l'uniforme ja ha arribat prop d'ells i subjecta el cardiòleg pel canell mentre diu en veu prou alta perquè tothom el senti:

—Formalitat, senyors!

—M'ha fet punxar-li el ventricle! —es queixa el cirurgià amb veu forta.

—Treballéssiu des de l'altre costat! —li replica l'especialista en cirurgia cranial.

—I per què no vós?

Amb un gest violent, es desfà dels dits de l'home uniformat i l'altre cirurgia amaga el cap, però el cardiòleg no l'ataca, es gira cap a la infermera rosseta, que ara és darrere seu, i se li eixuga a la sina com si fos una mena de drap.

—Se'ls quedarà als dits —comenta ell.

Un dels homes se li adreça, tot el cap projectat endavant, com si intentés de menjar-se'l; borda:

—No us cansa, parlar tant?

—No és manera de tractar un malalt delicat.

L'altre li dóna una clatellada amb el tall de la mà.

—Tanqueu aquest calaix d'una vegada!

Ha estat a punt de caure de l'escala, però aconsegueix de redreçar-se, tanca els ulls per refer-se d'un rodament i, quan els obre, una altra cinta ha començat a passar per la pantalla. Deu haver-se perdut el nom del preparat, perquè llegeix:

Composició: 1,5 grams de cloramfenicol: 1,40 grams de tetraciclina i 0,55 grams d'àcid cítric. Indicacions: totes les afeccions provocades per cocs, espirils, virus, protozous,

etc., sensibles a la tetraciclina i al cloramfenicol; també en les infeccions dels aparells respiratori, digestiu i urogenital. Posologia: d'una cullerada de 2 c.c. a 3 de 3 c.c., d'acord amb l'edat i el pes de la criatura. Presentació: flascó de 30 grams de granulat en 70 c.c. de xarop. Preu: 125.

El ginecòleg es deu tornar a trobar en dificultats, però aquest cop no tenen res a veure amb el tendal; cinc dels sis ajudants i tres de les quatre infermeres, incloent-hi la de l'instrumental, s'apinyen prop seu i parlen alhora, com si li donessin consells. L'home passeja la mirada de cara en cara, perplex i abatut. Un dels homes que li fan companyia a l'escala, el baix, diu al seu company:

—Ara no ho deu ser, el clítoris, oi?

—Jo diria que no.

—L'han trobat o no l'han trobat? —pregunta ell.

—Vós, a callar.

—Se m'enganxa la boca, si callo.

—Que sou pesat!

Observa que la porta del quiròfan es bada una mica i que una mà comença a allargar ampolles a les persones que té més a prop, les quals les van passant cap al centre de la sala. Són destinades als cirurgians que interrompen uns minuts el treball per tal de beure a galet, llevat del ginecòleg, massa amoïnat per a pensar en aquestes distraccions. Unes ampolles més petites fan cap a les mans de les infermeres i dels ajudants; un d'ells, en lloc de beure, s'hi frega el bescoll i les espatlles i tot seguit, satisfet, encén una pipa.

Ara ja fuma molta gent, arreu brillen les puntes dels cigarrets, però l'atmosfera no sembla pas enterbolir-se, és ja tan densa que res no pot empitjorar-la. Damunt els fi-

nestrals tancats des d'on les cares presenciaven l'espectacle, hi ha uns grans aparells renovadors d'aire, però no funcionen. En algun indret se sent una petita explosió i es veu unes quantes persones que corren, però no ha estat res, el termòmetre, que ha saltat.

L'home de l'uniforme dóna unes ordres inoïbles que es van transmetent de boca en boca i al cap d'uns segons penetren al quiròfan dues dones de la neteja, uniformades amb vestits blaus i proveïdes de llargues escombres, que abans d'arribar a l'indret de la trencadissa buiden ulls i enceten galtes, però ningú no es queixa, hi deuen estar acostumats.

La gentada es prem una mica, però així i tot queda poc espai perquè les dones puguin recollir els vidres, de manera que entre el ginecòleg i l'especialista en cirurgia cranial retiren la taula operatòria cap a una banda i la deixen a tocar de la paret. Ara ja s'han acabat les begudes que els ragen pels pits i per les mans sense que els sigui possible d'utilitzar la pell de les infermeres, tan suades com ells.

—Però per què s'entretenen d'aquesta manera?

—No oblideu que és una intervenció d'urgència —li fa remarcar l'home més alt.

—Precisament.

Però l'altre li contesta:

—Sempre són les més lentes.

—És clar —comenta el seu company—, cal pensar en la seguretat del pacient.

—Qui? —pregunta ell.

—Com, qui? —fan els altres dos, alhora.

—Qui hi ha de pensar?

—Tots. I que no us senti més!

—Som massa condescendents —acaba l'altre.

No pot veure les maniobres del cardiòleg, que s'ha tornat a inclinar sobre la dona; el braç d'un dels ajudants li amaga el camp operatori. En canvi, però, segueix relativament bé les evolucions de l'especialista en cirurgia cranial, que ara treballa les meninges assessorat pels seus ajudants, que amb uns quants retractors eixamplen la ferida i en subjecten els extrems. Sota el petit feix lluminós sembla palpar alguna cosa, i el cirurgià mou el cap, diu:

—Ah, ah!

Pel llenç de la paret passa un nou anunci que gairebé ningú no mira, només ell i els dos homes enfilats a l'escala:

ANIMONASS. Composició: cada cent grams de producte contenen: hidrolitzat enzimoàcid de caseïna nitrogenada de 12,5 grams en forma d'aminoàcids assimilables l'activitat dels quals és equivalent a 75 grams de proteïnes. Contenen: àcid glutàmic, àcid hidroxiglutàmic, isoleucina, prolina, lisina, arginina, àcid espàrtic, felinanina, histidina, triftofàn, serina, cistina, glicocola, hidroxiprolina i valina. Indicacions: desnutrició, hipoproteïnèmies, hepatitis, cirrosi hepàtica, úlcera gastroduodenal, colitis ulceroses. Creixement, pubertat, malalties, traumatismes, gravidesa, lactància, diabetis i tots aquells casos que reclamen una aportació d'un mínim proteic conegut. Contraindicacions: nefritis i altres alteracions del parènquima renal amb insuficiència funcional. Posologia: adults: quatre cullerades després de les menjades en casos de complementació alimentària. Criatures: dues cullerades. Prematurs i lactants: mitja cullerada de tres a sis vegades cada dia, barrejada amb el biberó. En cas d'alimentació única: una

culleradeta diària per cada quilo de pes. Presentació: pot de 500 grams de producte en pols dessecat per atomització. Preu de venda: 300.

Les dones de la neteja han aconseguit ja de retirar els vidres i són prop de la porta que un badoc complaent manté oberta, quan tot d'una s'engega un dels renovadors d'aire. De fet, és un ventilador que brunzeix veloçment i sorollosament; en un no res, només es veuen caps des-pentinats. Fins els draps que cobreixen la pacient semblen remoure's, i els ajudants, amb gestos atabalats, els han de subjectar amb agulles d'estendre la roba, car les pinces s'han acabat.

—La porta! Tanqueu la porta! —crida algú.

Tots els braços s'ericen en pells de gallina i la gent, enfredorida, s'esbatussa per tal de recollir la roba amuntegada en un extrem de quiròfan. Comencen a volar camises i samarretes, gec i pantalons, unes calces blaves amb puntes daurades que reclama la infermera del mame llam, les bates esparracades dels cirurgians, un parell de mitjons grocs i mig sostenidor que aterra prop del cor obert de la pacient.

—La infectaran —diu ell, escandalitzat.

Però el cirurgià ja ho ha previst, rega la ferida amb una xeringa que acaba d'allargar-li una de les infermeres i, darrere, hi projecta el fum de la cigarreta. Els dos homes es miren.

—Se les pensen totes —diu el més baix.

—Són els millors especialistes del país —fa l'altre, enorgullit, com si l'individu de l'uniforme no ho hagués especificat abans.

Ell té un rictus amarg.

—Li ha deixat caure una mica de cendra...

—Encara millor —li replica l'home—. Tothom sap que la cendra desinfecta.

Calla, perquè ara s'ha aixecat la veu del ginecòleg, que empenteja un dels seus ajudants i reclama:

—Espèculum B!

La infermera de l'instrumental sembla no tenir-ne cap i tots busquen sota el cos de la intervinguda mentre el metge pica de peus. El quiròfan trepida lleugerament i els altres dos cirurgians es redrecen, empipats i vagament amenaçadors, el fiten; l'home, avergonyit, acaba per acotar el cap.

—Què és un espèculum B? —pregunta ell als seus acompanyants.

—Un espèculum B. No us n'heu de preocupar, vós!

No insisteix. A més, no tarda a veure l'instrument que la infermera dels *shorts* ha descobert sota mateix del coll de la pacient. L'acer brilla en la penombra abans que les mans del ginecòleg no el facin desaparèixer en la vulva de la dona més o menys protegida pel tendal, ara tan sòlid que ni el ventilador no hi ha pogut res.

L'electricitat fluctua, sembla voler-se animar, però tot seguit decau de nou, baixa ara més que de primer i el quiròfan resta només il·luminat pels cucs resplendents que els cirurgians duen lligats al front. Un altre anunci passa per la pantalla:

URBARE. Composició: acetat de 8-metil-prednisolona. Glucocorticoide d'acció persistent per a infiltració d'instil·lació local i injecció intramuscular. Indicacions: osteoartritis, osteartrosi, pericarditis, estiloiditis. Bursitis crònica i aguda, ganglions, tendovaginitis, periartiritis,

pleuritis, peritonitis, aspersió de les cavitats orgàniques, contractura de Dupuytren, queratitis filiforme, etc. Posologia: injecció intraarticular: grans articulacions, 50 mil·ligrams; articulacions petites, 15 mil·ligrams. Injecció periarticular: de 20 a 80 mil·ligrams. Injecció intrabursal: 25 mil·ligrams. Injecció subconjuntival: fins a 25 mil·ligrams. Presentació: capsles amb dues ampolles de 0,5 c. c. Preu: 252.

Deu ser el darrer, perquè ara el quiròfan s'il·lumina violentament, alhora que el ventilador deixa escapar uns gemecs sords i a la fi s'immobilitza. Ningú no se'n preocupa, però l'especialista en cirurgia cranial i el cardiòleg reclamen tots els esguards: l'un al costat de l'altre, mig girats d'esquena, es van donant empentes amb la intenció de fer-se amb un fragment més d'espai vital. Tots dos tenen els llavis tancats, els trets de la cara endurits, els ulls empetitits i colèrics. El cardiòleg, més corpulent, sembla guanyar, però l'altre és un individu nerviós i obstinat capaç de treure forces de flaqueza.

—Acabaran per fer-se mal —comenta ell.

—No —diu un dels homes, despreocupat—. Mai no he vist que passés res.

L'individu de l'uniforme no deu ser pas del mateix parer, perquè el veuen abocar-se entre les dues espatlles, inclinar-se a l'orella de l'un, de l'altre. Ells repliquen alguna cosa, hi ha un breu període d'indecisió; l'uniformat parla a un dels ajudants que es treu llumins de la butxaca, n'escapça un.

—S'ho fan a palletes! —exclama ell, incrèdul.

—Què es fan? —pregunten els dos homes, que no ho han comprès.

No els ho explica, però. Ni cal; el cardiòleg estira un dels llumins que subjecta l'ajudant, i aquest obre la mà per tal de lliurar el que queda a l'especialista en cirurgia cranial. Deu haver perdut, car immediatament es trasllada a l'altra banda de taula després d'haver fet una gran volta per darrere dels badocs amuntegats més enllà de la infermera primeta i de color trencat, que sembla a punt de desmaiar-se.

L'home de l'uniforme abandona també el seu lloc, s'atansa a l'escaleta, cap a la qual, sense adonar-se'n, arrossega dos xicots que després se les emprenen a cops de colze per recobrar les posicions perdudes.

—Tot marxa favorablement —diu en arribar sota d'ells.

—Com de costum —li replica un dels homes.

L'uniformat es frega les mans, té un somrís afalagat.

—Sí, com sempre. No cal dir que sabem fer les coses.

—No hi ha res com l'ordre —diu l'altre home.

—Sí, l'ordre és essencial.

Ell obre la boca:

—Quin ordre?

Sent que el pessiguen, que li torcen el braç. L'uniformat ha tancat la bústia amb un cop sec de les dents i torna a obrir-la per dir:

—No oblideu la vostra posició.

S'enllustra les medalles amb el palmell de la mà i els altres dos es treuen els mocadors amb la intenció d'ajudar-lo. Ell torna a desviar la mirada cap als cirurgians, que semblen haver avançat molt a despit de les condicions de treball, excepte potser el ginecòleg, ara enxarxat en una discussió amb una de les infermeres, que parla molt de pressa, en veu baixa. Ell, en canvi, diu ben alt:

—El pH normal dels dos terços mitjà i inferior de la vagina és 3,8 mm i 4,4.

Ella li ho contesta, sempre sense aixecar el to, però vehement i gesticulant, actitud que contrasta amb la de l'home, ara estranyament serè, com si per primer cop tingués la seguretat del que fa.

—No importa que vós tingueu vagina i jo no. És una comprovació científica i, a més, aquesta densitat àcida és la més favorable a la flora vaginal. La reacció a què us referiu és la del semen, lleugerament alcalina, si no neutra, entre un pH 7,4 i 7,8. Ara, quant al fònix...

Les seves paraules, però, són ofegades pel sobtat aldarull dels testimonis que es posen en moviment. La porta s'ha tornat a obrir i dos infermers amb les barres que distingeixen el personal administratiu empenyen una taula plena de papers cap a la qual es precipita tothom. Cal que l'uniformat intervingui encara perquè s'arreglerin en una llarga cua que es cargola en espiral per l'interior del quiròfan.

—Què passa, ara?

—Han de firmar —li diu un dels dos individus que hi ha prop seu.

—Firmar?

—Naturalment. Es fa sempre. Donen fe que la intervenció ha anat normalment i amb èxit.

—Però si encara no s'ha acabat!

—Ja no falta gaire —diu l'altre—. I no poden esperar-se més, els reclamen en altres sales.

—Sempre són els mateixos?

—Ja n'hi ha prou —diu l'home—. No es pot ser amable amb vós. De seguida abuseu!

La cua avança ràpidament, els testimonis gairebé no

s'aturen, omplen els fulls de gargots i un dels infermers els va retirant cap un calaix que ha obert sota la taula.

Els doctors, ara, ja es poden moure amb una mica més de llibertat; l'especialista en cirurgia cranial ha introduït una agulla hipodèrmica al crani de la dona i l'èmbol es va omplint d'un líquid de color allimonat que després, quan ha enretirat l'agulla, deixa que s'escapi cap un cilindre de cristall.

El seu company, el cardiòleg, va lleugerament més avançat, car ara arrenca un menut fragment de pell del pericardi i el col·loca damunt l'orifici per tal d'estalviar-se una hemorràgia, si els lligaments de la malalta s'afluixaven. Al seu costat, la infermera trencada de color exhibeix, amb orgull, la petita peça, semblant a una rodeta de rellotge, que obstruïa el cor intervingut.

L'individu de l'uniforme es torna a atansar a l'escalera, potser més inclinat que abans, però sempre optimista i satisfet.

—Estem enllestint —diu.

Els darrers testimonis ja passen davant la taula i ell salta de l'escala, seguit pels seus acompanyants. El ginecòleg deu haver renunciat a discutir amb la infermera, s'ha tornat a ajupir davant la pacient i, per darrere del tendal, només es veu la seva mà i un braç que s'allarga.

—Ja la cus —diu un dels homes.

—Sí —contesta l'altre, i el de l'uniforme afegeix:

—Ens podem felicitar que tot hagi transcorregut sense incidents. Em penso, em penso, que us haureu guanyat una citació.

Als dos homes se'ls aclareix la mirada, es llambreguen l'un a l'altre, exclamen:

—Gràcies, senyor!

I l'uniformat, modest, sense donar-hi importància:

—És d'estricta justícia.

—Què han fet? —pregunta ell.

Els esguards s'enterboleixen sobtadament, un dels homes el subjecta pel braç i comença a retorçar-l'hi com té per costum.

—No ens aigualiu la festa, ara, vós.

—Només preguntava...

—Ja heu preguntat massa! I nosaltres hem estat massa complaents. A mirar i callar, doncs!

Adreça de nou la mirada cap als cirurgians, un dels quals, el cardiòleg, ja ha enllestit totalment i ara s'adreça al lavabo que hi ha al fons de la sala, on procedeix a rentar-se amb l'aigua que la infermera li aboca d'un pot de llauna, car, segons sembla, les conduccions no funcionen.

L'especialista en cirurgia cranial encara està inclinat sobre la testa de la dona, proveït de l'elèctrode circular que enfonsa en la menuda cavitat per separar una massa vermellosa i d'aspecte repel·lent del llit on reposava.

Un dels ajudants, desenfeinat, compareix amb una pala i comença a amuntegar cap a la porta l'escampada de puntes de cigarret, trossos de gasa i enfilalls de cotó que cobreixen el terra del quiròfan. Els dos infermers de la taula compten meticulosament els fulls signats pels testimonis i un d'ells n'agafa un de més gran, el col·loca sobre una safata que treu del calaix i s'avança a presentar-lo a l'individu d'uniforme.

—El vistiplau —mormola deferent.

L'home refusa la ploma que li ofereixen, es descorda la guerrera i exhibeix un bolígraf d'argent. Per dissort, durant les maniobres una de les medalles li salta del pit i

els altres dos l'han de perseguir per l'estança, car és rodona i s'escapa pel pis inclinat.

És un incident ple de conseqüències, perquè en tornar-la-hi a les mans, la medalla és lleugerament tacada de sang i l'home fita els altres dos amb una mirada enfurida. Entre dents, glapeix:

—Us esteu jugant la citació!...

Els homes freguen desesperadament el metall, un d'ells fins i tot hi escup per tal de polir-lo més bé, però això no tranquil·litza l'uniformat, ben a l'inrevés, perquè brama, gairebé sense poder-se treure les paraules de la boca:

—Vós... vós... Els bacils de Herbert!...

El company, que intenta de salvar la situació, la hi pren i corre al lavabo, d'on treu el cardiòleg que encara no havia acabat les seves ablucions. Senten com diu a la infermera del pot d'aigua:

—Escaldeu!

L'uniformat, però, no deposa la seva ira, mastega:

—No, no hi haurà citació.

Ell es distreu de cara a l'especialista en cirurgia cranial, ara redreçat amb la massa sangonosa i repugnant que passeja pels nassos de les infermeres i ajudants que no han tingut l'encert de posar-se a distància.

—Bell exemplar! —diu.

Una de les noies, indecisa, pregunta:

—Però ho és, un tumor?

El cirurgià torça el gest, esmuny la mirada fins a la paret, cap als vidres que s'han anat aclarint i darrere els quals ja no hi ha ningú.

—Bé... potser no del tot. —I sever:— Això no priva que sigui un bell exemplar!

Els altres assenteixen, humils i conquistats per la seva autoritat.

—Acabem —fa aleshores.

Mentrestant la medalla, potser escaldada, torna al seu propietari, que la contempla maniàticament abans de clavar-se-la de nou a la guerrera.

—Un altre cop —avisa—, hi haurà mesures disciplinàries.

—Sí, senyor —contesten els dos homes amb la cresta caiguda.

—No podem tolerar que oblideu que sou l'*élite*, i que a l'*élite* no li és permès de...

—La firma —li recorda l'infermer que aguanta la safata amb el paper, un home prudent que ha preferit no forçar les coses mentre durava l'enrabiada.

—Ah, sí!

Traça unes grans lletres espaiades que corren d'un extrem a l'altre de paper, es canvia el bolígraf a l'esquerra i inicia una rúbrica entortolligada que obliga l'infermer administratiu a girar la safata. Els dos homes, transfigurats pels gest màgic de llur superior, l'esguarden amb la boca oberta, embadalits.

Ell ho aprofita per a avançar tranquil·lament cap a la taula operatòria, on el ginecòleg fa la darrera enfilada abans de començar a desmuntar el tendal. La forca de la dona és una plaga viva on només poden distingir-se els punts blancs de fil groller que, com una teranyina, li segella el sexe ara inexistent.

—Carnisser! —mormola amb les dents tancades.

El cirurgià l'ha sentit, el fita amb un esguard encès, però ell li sosté la mirada, l'obliga a cedir, a acalar els ulls, i aleshores el segueix taula operatòria amunt, on tots dos,

ara sense mirar-se, s'aturen arran de l'especialista en cirurgia cranial, que ja tanca la closca de la dona.

La pacient reposa amb el cap decantat a l'esquerra, en una posició forçada, té els ulls tancats i pràcticament no respira. Un drap li mig amaga la cara, perquè ha anat relliscant per la carn cendrosa i exsangüe, i ell només pot veure el nas, les galtes xuclades, una orella que coneix...

Amb un gest violent i decidit, arrabassa el drap i el rebrega entre els dits mentre la sobtada revelació es confirma: aquells són els seus llavis, els llavis que tantes vegades l'han besat.

—La mare... —bleixa, i tot seguit, amb tota la força dels seus pulmons, crida—: Assassins!

Unes mans li subjecten els braços per darrere quan anava a alçar-los contra el cirurgià, que retrocedeix. Són els dos homes que s'han perdut la citació, més forts que ell, més cruels, però ara l'anima una ràbia sorda i tan carnissera com l'obra d'aquells tres botxins que han destrossat la mare. Lluita, doncs, es tomba, esgrimeix un puny que algú li bloqueja abans de caure sobre una cara.

—Assassins! —repeteix.

Sent el genoll que li colpeja els testicles i es doblega endavant, a punt de caure, a punt de desmaiar-se, però encara es redreça, aconseguix de desfer-se d'unes mans que li lliguen el muscle, i ara fa carn, el puny ensopega amb una resistència dura que peta i que xiscla mentre tota la mà se li omple de sang.

Cal que l'altre repeteixi el cop baix, que el de l'uniforme li etzibi un objecte dolorós contra la closca que sembla rebentar, que l'home a qui acaba de partir el nas oblidí el seu dolor per martellejar-li la cara. Aleshores les

comes li cedeixen, tot el cos se li remulla en una suor freda que el xopa com si fos un tros d'aquestes gases que l'ajudant de la pala ha amuntegat al llindar de la porta, però mentre l'arrosseguen cap a fora encara troba veu per a anar repetint:

—Assassins, assassins...